

Sarajevo, 04.01.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
27.12.2021. – 31.12.2021.

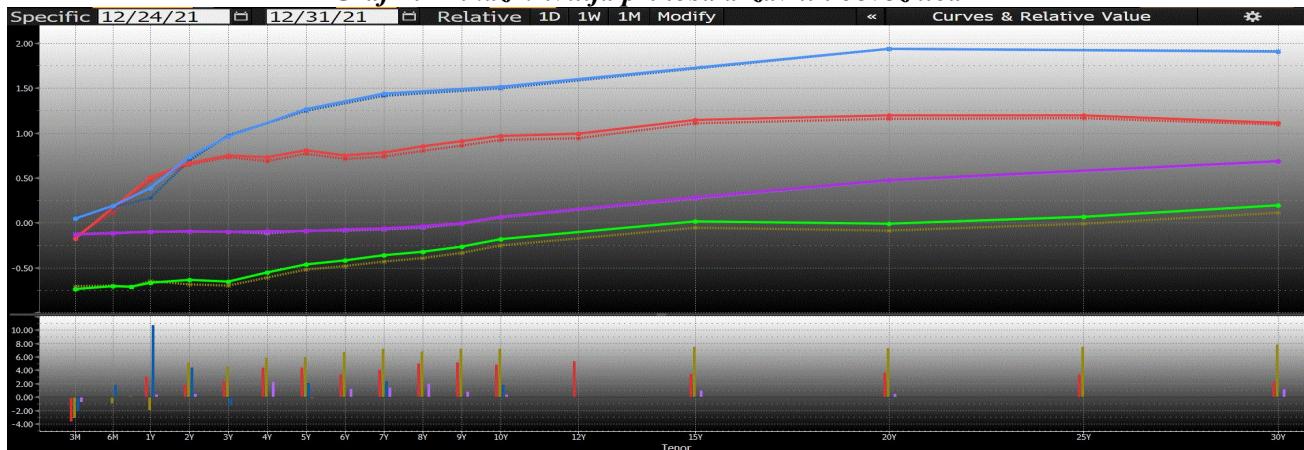
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	24.12.21	- 31.12.21	24.12.21	- 31.12.21	24.12.21	- 31.12.21	24.12.21	- 31.12.21
2 godine	-0,68	- -0,62 ↗	0,69	- 0,73 ↗	0,67	- 0,69 ↗	-0,06	- -0,09 ↘
5 godina	-0,51	- -0,45 ↗	1,24	- 1,26 ↗	0,78	- 0,82 ↗	-0,07	- -0,08 ↘
10 godina	-0,25	- -0,18 ↗	1,49	- 1,51 ↗	0,93	- 0,97 ↗	0,07	- 0,07 ➔

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	24.12.21	- 31.12.21
3 mjeseca	-0,685	- -0,705 ↘
6 mjeseci	-0,697	- -0,706 ↘
1 godina	-0,625	- -0,640 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica



Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 31.12.2021. godine (pone linije) i 24.12.2021. godine (ispredane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su zabilježili rast u posljednjoj sedmici 2021. godine. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 6 i 7 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 5 i 7 baznih poena. Ipak, tradicionalno uoči praznika i kraja godine zabilježen je znatno slabiji obim trgovanja. Glavne vijesti su i dalje bile o brzini širenju omikron virusa u Evropi. Tokom prošle sedmice Francuska je prijavila novi dnevni rekord zaraženih od 208.000, dok je dan ranije zabilježeno skoro 180.000 slučajeva zaraze. Krajem sedmice dva zvaničnika ECB su dala izjave koje ukazuju na moguću putanju monetarne politike ECB. Član UV ECB Knot je izjavio da bi kamatne stope mogle da počnu sa rastom u ranoj fazi 2023. godine, nakon što se okončaju preostale kupovine obveznica do kraja 2022. godine. Knot je dodao da bi omikron soj, za sada, vjerovatno mogao imati samo blagi uticaj na cijene tokom sljedeće godine. Ipak, ukoliko taj uticaj bude veći, Knot vjeruje da je ECB spremna da promjeni monetarnu politiku brže nego je trenutno planirano. Njegov kolega Holzmann je izjavio da će za ECB u sljedećoj godini biti odlučujuće da postepeno inicira izlazak iz negativnih kamatnih stopa i nekonvencionalne monetarne

politike, kao i da izbjegne približavanje monetarnom finansiranju. Holzmann očekuje da će inflacija vrhunac dostići na kraju ove godine i da će nakon toga usporiti.

Prema istraživanju Financial Timesa, ekonomisti očekuju da bi ekonomski oporavak eurozone mogao biti ugrožen ukoliko trajno visoka inflacija naruši raspoloživi prihod potrošača i prisili ECB da povuče stimulativne mjere brže nego što je planirano. Više od 40% od ukupno 38 ispitanih ekonomista, koji su učestvovali u ovom istraživanju, je identifikovalo inflaciju kao značajan rizik po izglede ekonomskog rasta u eurozoni, čime je inflacija, zajedno sa pandemijom, postala najizraženiji faktor rizika za 2022. godinu. U vezi s tim, za Španiju su objavljeni preliminarni podaci inflacije za decembar, gdje je zabilježen rekordno visok nivo od 6,7%. Rastuća inflacija najvećim dijelom je uzrokovanja visokim troškovima energenata sa kojima se suočavaju potrošači u eurozoni. Bloomberg je objavio da Evropa nikada nije skuplje plaćala električnu energiju kao što je bio slučaj u ovoj godini. Navedeno je da je prosječan trošak energije, u kratkom roku, na putu da 2021. godinu završi na rekordno visokim nivoima, gdje bi povećanje od 200% moglo da bude zabilježeno u Njemačkoj, Francuskoj i Španiji.

Vlada premijera Italije Draghija je dobila podršku zakonodavaca za budžet za sljedeću godinu vrijednog 32 milijarde EUR, čiji je fokus na pružanju podrške ekonomskom rastu ove zemlje.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	NOV	7,6%	7,3%
2.	Stopa inflacije – Španija (prelim.)	DEC	5,7%	6,7%
3.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	NOV	-	15,3%
4.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	NOV	-	6,9%
5.	Maloprodaja – Španija (G/G)	NOV	-	4,9%
6.	Maloprodaja – Portugal (G/G)	NOV	-	9,9%
7.	Maloprodaja – Grčka (G/G)	OKT	-	13,1%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora – Austrija	DEC	-	58,7
9.	Industrijska proizvodnja – Portugal (G/G)	NOV	-	0,2%
				-6,3%

SAD

Tijela nadležna za pitanja zdravlja u SAD su tokom prošle sedmice donijela odluku da period izolacije za Amerikance koji su zaraženi Covid19 bude smanjen na pet dana, dok su prethodne smjernice propisivale deset dana. Pošto se očekuje da će se broj zaraženih Covid19 povećati tokom praznika, predsjednik Biden je u konferencijskom pozivu sa guvernerima američkih država izjavio da će Vlada podržati napore koje vodi država u borbi protiv trenutnog rasta broja zaraženih Covid19, posebno zbog širenja novog soja omikrona.

Prema izvještaju kompanije Mastercard, maloprodaja u SAD je povećana za 8,5% tokom ovogodišnje praznične šoping sezone, u periodu od 01.11- 24.12.21, zahvaljujući rastu online trgovine. Online prodaja je povećana za 11% tokom ove godine, čime je naglašena jačina uticaja pandemije koja je uticala na transformaciju navika kupaca. Takođe, prodaja u prodavniciama je povećana za 8,1% u odnosu na 2020. godinu, nakon što su kupci požurili u prodavnice zbog zabrinutosti u vezi sa lancem snabdijevanja kako se broj zaraženih Covid19 povećao. Online trgovina tokom praznika je činila 20,9% ukupne maloprodaje tokom ove godine, uz napomenu da ovaj vid trgovine i dalje bilježi rast jer potrošači uživaju u jednostavnosti pregleda i kupovina robe iz svojih domova.

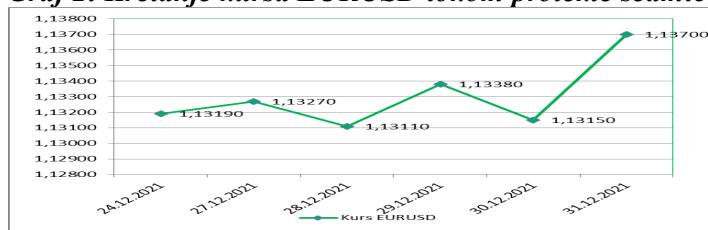
Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć su u sedmici koja se završila 25. decembra smanjeni na nivo koji je posljednji put zabilježen 1969. godine. Zahtjevi se obično povećavaju tokom hladnih dana, ali akutni nedostatak radnika je poremetio taj sezonski obrazac, što je rezultiralo smanjenjem broja zahtjeva tokom posljednjih sedmica. Ukoliko se diskontira nedjeljna volatilnost, tržište rada se “zaoštrava” sa stopom nezaposlenosti od 4,2%, što je najniže u posljednjih 21 mjeseci. Krajem oktobra je zabilježen rekordan broj otvorenih radnih mesta od 11 miliona.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks prerađivačke aktivnosti Feda iz Dalasa	DEC	13,5	8,1
2.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	OKT	0,9%	1,1%
3.	Indeks prerađivačkog sektora Feda iz Ričmonda	DEC	11	16
4.	Veleprodajne zalihe (M/M) prelim.	NOV	1,5%	1,2%
5.	Broj kuća koje čekaju na realizaciju prodaje (M/M)	NOV	0,8%	-2,2%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. dec	206.000	198.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	18. dec	1.868.000	1.716.000
8.	Indeks ekonomskih aktivnosti Feda iz Čikaga	DEC	62,0	63,1
				61,8

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1319 na nivo od 1,1370.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice



VELIKA BRITANIJA

Predviđa se da bi tržište nekretnina u Velikoj Britaniji tokom 2022. godine moglo da značajno uspori pod uticajem rasta troškova pozajmljivanja, dok će budžeti domaćinstva biti pod pritiskom. Nakon godinu dana rasta cijena kuća za odmor, analitičari sa tržišta nekretnina sada očekuju da će doći do promjene u tipu nekretnina koje se kupuju i prodaju, te se uglavnom očekuje pad cijena kuća između 3% i 5% u narednoj godini. Najnoviji podaci Nationwide sugerisu da bi na godišnjem nivou mogao biti zabilježen rast cijena od oko 10%. Časopis The Guardian je objavio vijest da je „trka za prostorom“ među kupcima uticala na rast cijena nekretnina za petinu u nekim gradovima Velike Britanije.

Zbog Brexita izvoznici sira, dijelova za automobile i ostalih dobara iz EU se suočavaju sa sve većom birokratijom oko uvoza u Veliku Britaniju nakon 1. januara 2022. godine, kada se konačno provode tri puta odlagane provjere i kontrole na granici. Pomenute mjere je trebalo da stupe na snagu 01.01.2021. godine, ali su bile pomjerene za juli, nakon toga za oktobar i konačno, sada za januar 2022. godine. Vlada Velike Britanije je najavila izuzeće za Irsku, te je istaknuto da će provjere za Irsku biti odložene i to za dobra kojima se trguje putem Irskog mora, dok se pregovori o protokolu sa Sjevernom Irskom nastavljaju. Mali biznisi u Velikoj Britaniji mogu očekivati da će od početka 2022. godine trgovina sa EU biti „trajno oštećena“ saopštilo je udruženje snabdijevača zamrznutim proizvodima (Cold Chain Federation), nakon što na snagu stupe nove carinske kontrole, a koje će uvoz iz EU bloka učiniti skupljim, manje fleksibilnim i značajno sporijim. Isti izvor navodi da bi zbog negativnog uticaja Brexit-a uvoz specijalne hrane mogao biti smanjen za 70%.

Tržište trenutno očekuje da postoji šansa od 95% da će BoE do kraja 2022. godine povećati referentnu kamatnu stopu za 100 baznih poena.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Cijene kuća Nationwide (G/G)	DEC	9,4%	10,4%
				10,0%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,84441 na nivo od 0,84133, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3386 na nivo od 1,3532.

JAPAN

Da bi podržao ekonomiju, Parlament Japana je tokom protekle nedjelje usvojio dodatni budžet od 317 milijardi USD, koji uključuje isplate porodicama i preduzećima koja su pogodena pandemijom, dok je Vlada odobrila rekordni budžet od 940 milijardi USD za fiskalnu 2022. godinu. Izgledi oporavka koji je vođen potrošnjom su zamagljeni zbog neizvjesnosti oko novog omikron soja virusa, koji se tokom prošle sedmice počeo širiti u najvećim gradovima Japana.

Kyodo news su objavile da sa širenjem novog omikron soja Vlada Japana planira da preusmjeri fokus svoje politike na domaće mjere, pošto samo provođenje restrikcija na granicama Japana nije dovoljno da se obuzda širenje vurusa. Nakon petog talasa virusa, cilj je da se izbjegne nestabilnost sistema pružanja medicinske zaštite.

Prema istraživanju koje je sproveo časopis Nikkei, nešto manje od petine najvećih firmi u Japanu planira da poveća plate radnicima prema programu premijera Kishide, čime je naglašen težak zadatak sa kojim se suočava premijer koji pokušava da natjera firme da izvrše preraspodjele prihoda prema radnicima. Anketa je pokazala da samo 18% firmi namjerava da poveća plate za 3% ili više, 43% firmi je izjavilo da će povećati plate od 2% do 3%, dok je oko 10% njih izjavilo da uopšte neće povećavati plate.

Premijer Kishida je u novogodišnjoj čestitki izjavio da planira da se upusti u „ozbiljnu diplomaciju“ i da slijedi ono što on naziva „diplomatija realizma za novu eru“ vodeći računa o univerzalnim vrijednostima i svjetskim pitanjima. Kishida je dodao da Japan mora prepostaviti „najgore scenarije, nastavljajući voditi politiku sa velikim oprezom“ kako bi se suočio sa izazovima koje je prouzrokovala pandemija Covid19. Kishida je obećao da će obezbijediti raniji početak primjene booster doza za zdravstvene radnike i starije osobe sa visokim rizikom, uključujući i one u staračkim domovima.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Maloprodaja (G/G)	NOV	1,7%	1,9%
2.	Prodaja u robnim kućama i supermarketima (G/G)	NOV	2,0%	1,4%
3.	Stopa nezaposlenosti	NOV	2,7%	2,8%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) (prelim.)	NOV	2,9%	5,4% -4,1%

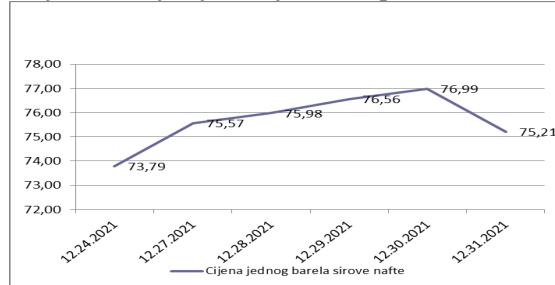
JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 129,49 na nivo od 130,90. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 114,38 na nivo od 115,08.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,79 USD (65,09 EUR). Do četvrtka protekle sedmice cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta, te se ovim energentom trgovalo blizu najvišeg nivoa u posljednjih mjesec dana. Investitorji očekuju da omikron soj virusa ipak neće imati značajan efekat po tražnju za ovim energentom, odnosno, smatraju da će efekat biti limitiran. Uprkos tome što su se početkom sedmice pojatile vijesti o ubrzanim širenju novog soja virusa, cijena nafte ipak nije smanjena, nego je nastavljen blagi rast cijene. Podršku cijeni nafte dale su vijesti o prekidu u isporuci, kao i očekivanja da su zalihe nafte u SAD smanjene tokom prošle sedmice. Sredinom sedmice su objavljene vijesti o stanju zaliha nafte u SAD, te je EIA objavila da su zalihe smanjene za 3,6 miliona barela na ukupno 420 miliona barela u sedmici koja je završila 24. decembra. Analitičari su očekivali pad zaliha za 3,2 miliona barela. U sedmici ranije zalihe nafte su, takođe, smanjene i to za 4,7 miliona barela. Nakon ovih vijesti, cijena nafte je imala tendenciju rasta, što je nastavljeno do četvrtka. Nafta je zabilježila najveći godišnji rast od 2009. godine i sedmi uzastopni kvartalni rast pod uticajem pojačanog vakcinisanja koje je uticalo na oporavak tražnje za energentima nakon duboke pandemije. Sastanak OPEC+ će se održati ove sedmice kada će se odlučivati o nivoima ponude nafte za februar. Do sada su se kapaciteti postepeno vraćali na način da je mjesечно povećanje ponude bilo određeno na nivou od 400.000 barela dnevno.

Cijena nafte je na sedmičnom nivou zabilježila rast od 1,92%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,21 USD (66,15 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice



Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.810,26 USD (1.599,31 EUR). Do sredine sedmice cijena zlata nije bilježila značajne promjene i uglavnom je bila pod uticajima kretanja kursa USD i prinosa na državne obveznice SAD. Pomenuto, u kombinaciji sa povremenim vijestima o širenju virusa, je uticalo na to da se cijena zlata poveća blizu najviših nivoa koji su zabilježeni u posljednjih mjesec dana. Sredinom sedmice cijena ovog plemenitog metalala je smanjena, te se tokom trgovanja našla na najnižem nivou u posljednjih sedam dana, uglavnom zbog pojačanog apetita prema riziku, odnosno prema rizičnoj aktivnosti, ali i većim prinosima na državne obveznice SAD. Tokom trgovanja u četvrtak cijena zlata je imala tendenciju rasta pod uticajem nižih prinosa na državne obveznice SAD, ali i zbog aprecijacije dolara, dok su investitorji procjenjivali ekonomskе podatke za SAD koji su bili bolji od očekivanja, kao i implikaciju nove varijante virusa po globalni oporavak. Dvadeset zemalja na četiri kontinenta je u prošloj sedmici prijavilo rekordan broj zaraženih virusom, čime je naglašen pritisak koji omikron može imati na zdravstvene sisteme kako u siromašnim, tako i u bogatim zemljama.

Na kraju 2021. godine zlato je zabilježilo godišnji pad od 3,44%, prvi put u posljednje tri godine, jer je smanjena atraktivnost tržišta ovog plemenitog metalala pod uticajem globalnog ekonomskog oporavka, dok se glavne centralne banke pripremaju da povećaju referentne kamatne stope kako bi se izborile sa inflacijom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.829,20 USD (1.608,80 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 1,05%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

